

Raadsvoorstel: Z/25/794134/D-986302
Onderwerp: Zienswijze 1e bestuursrapportage
**Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en
Jeugd 2025**

Datum: 29 juli 2025
Portefeuillehouder: Eva Dansen
I&O: schriftelijke ronde
B&A / Raadsvergadering: 25 september 2025
Opsteller: Team Samenleving
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:
Zienswijze 1e bestuursrapportage Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd 2025
Voorstel:
Wij stellen u voor: 1. Met bijgevoegde zienswijze (D-986296) te reageren op de 1e bestuursrapportage GR DG&J 2025.
Aanleiding:
In de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd (GR DG&J) van 10 juli 2025 is de 1e bestuursrapportage 2025 (1^e burap 2025) behandeld. De 1e burap 2025 geeft <i>regionaal</i> aanleiding om de gemeentelijke bijdrage voor het organisatie onderdeel serviceorganisatie Jeugd (SOJ) te verhogen. Per gemeente varieert het beeld echter sterk. Op 15 juli 2025 is het verzoek bij uw gemeenteraad binnengekomen om uw zienswijze hierop kenbaar te maken voor 23 september 2025. Omdat er geen raadsvergadering meer mogelijk was voor 23 september is gekozen voor een schriftelijke ronde. Onder voorbehoud van vaststelling in de raad van 25 september is de concept zienswijze, na de schriftelijke ronde, reeds gedeeld met de GR DG&J. De definitieve zienswijze wordt na de raadsvergadering gedeeld.
Beoogd effect:
Dit voorstel ondersteunt het duiden van de 1 ^e bestuursrapportage 2025 voor met name het onderdeel Service Organisatie Jeugd en in het geven van uw zienswijze op de 1e bestuursrapportage 2025 GR DGJ.
Argumenten:
1^e burap GR DG&J 2025- Onderdeel Service Organisaties Jeugd <i>1.1 Stijging Jeugdhulpgebruik was nog niet zichtbaar ten tijde van het opstellen van de primaire begroting 2025 SOJ.</i> De primaire begroting 2025 SOJ is medio 2024 vastgesteld. De basis voor deze begroting ligt in de prognose voor het jaar 2024 (op basis van de tot dan toe beschikbare gegevens; eind 2023) opgehoogd met de indexatie voor het jaar 2025. Daarnaast hanteert de SOJ al enkele jaren op rij het uitgangspunt “geen groei en geen besparingen”. Het jeugdhulpgebruik stijgt regionaal (na twee jaar van stabilisatie) toch weer gedurende het jaar 2024 en deze stijging loopt door in 2025. Dit is echter niet verwerkt in de primaire begroting 2025. Dat maakt dat er nu ten opzichte van de primaire begroting 2025 SOJ, een begrotingswijziging voorligt. <i>1.2 In Gorinchem zien we in 2025 geen stijging maar juist een daling van het Jeugdhulpgebruik.</i> In de bestuursrapportage geeft de SOJ al aan dat er weliswaar regionaal een stijging van het jeugdhulpgebruik zichtbaar is, maar dat dit per gemeente sterk varieert. Een aantal gemeenten laat namelijk een daling van het jeugdhulpgebruik zien. De gemeente Gorinchem is één van die gemeenten. De geprognostiseerde gemeentelijke bijdrage voor de gemeente Gorinchem voor 2025 daalt ten opzichte van de primaire begroting

2025 met ruim € 360.000.

1.3 Lokaal en regionaal zetten we in op diverse verbetermaatregelen.

Binnen het regionale programma *Beschikbare en Betaalbare Jeugdhulp* zijn in samenwerking met de regiogemeenten diverse verbetermaatregelen opgesteld. Deze maatregelen zijn gericht op een toekomstbestendige inrichting van de jeugdhulp. In 2025 zullen de effecten van deze maatregelen naar verwachting nog niet zichtbaar zijn in de financiële cijfers; de impact wordt vooral op de middellange en lange termijn verwacht.

Elke gemeente heeft de mogelijkheid gekregen om aan te geven welke van de regionale maatregelen zij voor hun eigen gemeente willen verwerken in de DG&J begroting- onderdeel SOJ. Gemeente Gorinchem heeft ervoor gekozen om de zogenoemde “contractuele maatregelen”, waarvoor de SOJ verantwoordelijk is, als financiële besparing op te nemen in de begroting. Voor de overige regionale maatregelen is – vanuit het principe van realistisch begroten – bewust gekozen om deze inhoudelijk te ondersteunen, maar niet op voorhand als besparing te verwerken in de begroting.

Aan deze keuze liggen meerdere overwegingen ten grondslag. De onderbouwing van de verwachte effecten van de maatregelen is op dit moment grotendeels gebaseerd op aannames, waarbij bijvoorbeeld noodzakelijke investeringen aan de voorkant nog niet zijn meegenomen. Daarnaast zijn enkele maatregelen binnen de gemeente Gorinchem al (deels) geïmplementeerd via ons lokale *Plan van aanpak*

Hervormingsagenda Jeugd. Het direct financieel meenemen van deze regionale maatregelen zou kunnen leiden tot een dubbeltelling van besparingen, wat een vertekend beeld zou geven.

Gemeente Gorinchem blijft actief werken aan de uitvoering van het eigen lokale plan van aanpak en loopt op meerdere onderdelen voor op andere regiogemeenten. Dit kan verklaren waarom het gebruik van jeugdhulp in Gorinchem inmiddels een dalende lijn laat zien. Tevens blijven we als gemeente Gorinchem onze bijdrage leveren aan de regionale opgaven. Zo beogen alle gemeenten in de regio Zuid Holland Zuid met het vaststellen van de nieuwe Verordening Jeugdhulp dit najaar strakker te gaan sturen op de toegang naar jeugdhulp.

1.4 Er is nog geen zekerheid of deze daling van jeugdhulpgebruik in Gorinchem structureel is.

Hoewel op dit moment een daling te zien is in het jeugdhulpgebruik binnen de gemeente Gorinchem, is nog moeilijk te voorspellen of deze daling structureel (of incidenteel) zal zijn. Zoals bij eerdere begrotingswijzigingen of jaarrekeningen reeds benoemd kunnen een paar gezinnen extra in “dure” zorg voor een flinke kostenstijging zorgen. Eén jeugdige in zware zorg kost al snel zo’n € 300.000 op jaarbasis. Dit geldt ook de andere kant op; één of enkele dure jeugdigen minder, kunnen voor een flinke kostendaling zorgen. Op dit moment lijkt de daling in de gemeente Gorinchem deels samen te hangen met wat minder jeugdigen in “dure” zorg. Daarnaast zien we ook ontwikkelingen die wel degelijk samenhangen met de reeds ingezette acties in het kader van ons lokale plan van aanpak Hervormingsagenda. Gemeente Gorinchem heeft bijvoorbeeld een stevig Jeugd en Gezinsteam (Jeugdhulp naar Voren) dat vanuit diverse expertises zelf ondersteuning en zorg kan bieden. Hierdoor is het mogelijk om minder te verwijzen naar de geïndiceerde zorg. Maar ook de samenwerking met onderwijs is verstevigd.

1.5 Akkoord met voorgestelde begrotingswijziging GR DG&J maar gemeentelijke begroting in 2025 hier niet op aanpassen.

Omdat het op dit moment niet goed te voorspellen is of de daling in 2025 structureel of incidenteel is (zie 1.4), adviseren we u om wel akkoord te gaan met de bijgestelde begroting van de DG&J- onderdeel SOJ- maar de gemeentelijke begroting in 2025 hier nu nog niet op aan te passen.

Overige onderdelen GR DG&J

1.6 Geen formele zienswijze gevraagd voor de overige onderdelen van de GR DG&J.

Voor de organisatieonderdelen GGD, LVS en Veilig Thuis laat de prognose bij de 1e burap 2025 een positief financieel resultaat van circa € 865.000 zien. Aangezien de totale omvang van de gemeentelijke bijdrage niet

wijzigt voor de onderdelen GGD, LVS en Veilig Thuis, wordt, gelet op artikel 39 van de Gemeenschappelijke Regeling, over de hiermee samenhangende begrotingswijziging geen zienswijze gevraagd

1.7 In tegenstelling tot het besluit van de DG&J het voordeel wel te restitueren.

Gezien de bezuinigingstaakstelling van de Dienst, hadden we een ander besluit verwacht. Wij adviseren daarom om vanuit de gemeente Gorinchem toch in de zienswijze op te nemen om dit positieve resultaat wel om te zetten in een verlaging van de inwonerbijdrage in 2025. Hierbij realiseren we ons dat een reeds genomen AB besluit niet makkelijk terug te draaien is.

1.8 In lijn met eerdere zienswijzen is het goed om op het onderdeel “Veilig Thuis” wel een zienswijze mee te geven.

In eerdere zienswijzen heeft u uw zorgen geuit omtrent de meest kwetsbare gezinnen. Hoewel we duidelijk een stijgende lijn zien in de samenwerking met Veilig Thuis (VT) en de overdracht naar ons Sociaal Team, lijkt soms de focus nog erg te liggen op het terugdringen van meldingen en deze overdrachten. Wij zijn van mening dat hier natuurlijk naar gekeken moet worden maar dat naast het voorkomen van meldingen vooral gekeken moeten worden naar het snel en tijdig helpen van gezinnen die “terecht” gemeld worden bij Veilig Thuis. Het overschrijden van de wettelijke termijnen is hier een betere indicator voor. Het is goed om in de zienswijze mee te geven dat het wenselijk is dat Veilig Thuis in komende bestuursrapportages meer inzicht geeft in de andere oorzaken en oplossingen voor het overschrijden van wettelijke termijnen.

Het college ziet de toepassing van het tijdelijk huisverbod als een belangrijk middel om verdere escalatie te voorkomen. Wij lezen in de bestuursrapportage dat VT aangeeft dat het aantal verzoeken tot huisverboden fors is gestegen. Hiermee lijkt VT te suggereren dat dit onwenselijk is. Vanuit het college achten wij het van belang om te benadrukken dat de inzet van huisverboden een effectief bestuursrechtelijk middel is waarmee de veiligheid van slachtoffers wordt vergroot. Bestuursrechtelijke procedures en middelen, zoals het tijdelijk huisverbod, verlopen vaak sneller dan strafrechtelijke procedures, waardoor een doorbraak binnen casuïstiek gerealiseerd kan worden. Het college wordt graag betrokken bij eventuele gesprekken over de huidige werkwijze rondom het tijdelijke huisverbod, met als doel om deze interventie zo veel als nodig toe te passen.

Risico's:

1.1 De jeugdzorg kent een open einde regeling

We zien diverse ontwikkelingen die gerelateerd zijn aan het jeugdhulpgebruik en als risico aangemerkt kunnen worden. Risico's gekoppeld aan inflatie, een passend zorglandschap en financiële problemen bij cruciale aanbieders. De gemeente kent een zorgplicht voor jeugdzorg. Dat betekent dat de uiteindelijk geleverde zorg aan het eind van een kalenderjaar betaald moet worden. Hoewel de gemeente Gorinchem op dit moment een daling in jeugdhulpgebruik laat zien, kunnen de uiteindelijke kosten hoger uitvallen dan verwacht. Eén jeugdige in zware zorg kan al snel voor flinke een verhoging van de kosten zorgen. De door de SOJ ontvangen maandrappportages geven elke maand de meest actuele prognose van onze kosten weer. Op dit moment laten de maandrappportages die opgesteld zijn na de 1e burap 2025 nog steeds een daling van jeugdhulpgebruik in de gemeente Gorinchem zien.

1.2 Er zal waarschijnlijk spanning ontstaan tussen oplopende kosten jeugdzorg en een dalende Rijksbijdrage.

In de Hervormingsagenda Jeugd zijn een aantal programmalijnen opgenomen die moeten leiden tot een afname van de kosten. In lijn hiermee worden de rijksbijdragen vanaf 2028 sterk afgebouwd. Als het niet lukt de kosten te laten dalen, ontstaat er een verschil tussen de door ons te ontvangen rijksbijdragen en de door ons te betalen kosten voor de jeugdzorg. Daar staat tegenover dat het Rijk heeft toegezegd gemeenten te zullen compenseren als blijkt dat zij zich inspannen, maar resultaten uitblijven omdat er ontwikkelingen zijn die buiten de invloedssfeer van gemeenten liggen. De deskundigencommissie van Ark zal hier in 2027 opnieuw onderzoek naar doen en een zwaarwegend advies over geven.

Financiën:

Onderdeel SOJ

De prognose van de regionale kosten voor het onderdeel Serviceorganisatie Jeugd neemt ten opzichte van de begroting 2025 toe met € 8,1 miljoen (+5,2%) en is voor circa € 7,2 miljoen het gevolg van de groei van het jeugdhulpgebruik. Het beeld per gemeente varieert sterk. De prognose van de jeugdzorgkosten voor de gemeente Gorinchem laat een daling zien. In onderstaande tabel is de toename van de gemeentelijke bijdragen op *regioniveau* gespecificeerd.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Bedrag	%
Gemeentelijke bijdragen begroting 2025	155.021	
Niet gerealiseerde besparingen opgenomen in begroting gemeenten	1.464	0,9%
Tariefwijzigingen jeugdbescherming, gesloten plaatsing en pand 8	893	0,6%
Taakgerichte omzetgarantie ASVZ "De Break"	450	0,3%
Per saldo groei jeugdhulpgebruik	7.168	4,6%
Rentebaten en vrijval oude jaren	-1.473	-0,9%
Lagere apparaatkosten SOJ	-450	-0,3%
Gemeentelijke bijdragen eerste bestuursrapportage 2025	163.073	5,2%

Omdat er geen solidariteit meer bestaat binnen de jeugdzorgregio Zuid-Holland Zuid, betaalt de gemeente Gorinchem niet mee aan de post "per saldo jeugdhulpgebruik". Een aantal gemeenten heeft in eerdere jaren besparingen opgenomen die niet gerealiseerd zijn. Daar hoort de gemeente Gorinchem niet bij en de gemeente betaalt hier dus niet aan mee. De overige kosten en baten in bovenstaande tabel gelden wel voor de gemeente Gorinchem. Onder aan de streep betekent dit dat de primaire DG&J begroting 2025- onderdeel SOJ- voor de gemeente Gorinchem (afgerond € 12.6 miljoen) naar beneden wordt bijgesteld (afgerond € 12.2 miljoen).

Overige onderdelen DG&J

Voor de organisatieonderdelen GGD, LVS en Veilig Thuis laat de prognose bij de 1e burap 2025 een positief financieel resultaat van circa € 865.000 zien. Voor € 635.000 is dit het gevolg van de recent afgesloten CAO SGO. Als gevolg van deze CAO zullen de salarislatten in 2025 stijgen met circa 2%. Ten tijde van het opstellen van de begroting van DG&J is, conform de kaderbrief, een indexatie van 5,4% toegepast. Tevens wordt een incidenteel renteresultaat voorzien van € 220.000. Tot slot is sprake van diverse operationele voor- en nadelen. De prognose is omgezet naar een begrotingswijzing en deze is door het Algemeen Bestuur vastgesteld vanwege begrotingsrechtmatigheid. Dit heeft geen gevolgen voor de financiële bijdrage voor de gemeenten.

Toch adviseren we om in de zienswijze op te nemen om dit positieve resultaat wel om te zetten in een verlaging van de inwonerbijdrage in 2025.

Participatie:

Niet van toepassing

Communicatie:

De definitieve zienswijze wordt namens de raad aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling aangeboden.

Duurzaamheid:

Niet van toepassing

Vervolgproces:

Het Algemeen Bestuur van de GR DG&J neemt op 30 oktober 2025 een definitief besluit. Hierbij betrekken zij de ingediende zienswijzen van de tien gemeenten in Zuid-Holland Zuid.

Bijlagen:

Concept zienswijze Gemeente Gorinchem
Brief zienswijze 1e burap 2025 GR DG&J
1e burap 2025 GR DG&J
Vragen en antwoorden schriftelijke ronde

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 26 augustus 2025

Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

Met bijgevoegde zienswijze (D-986296) te reageren op de 1e bestuursrapportage GR DG&J 2025.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 25 september 2025

Griffier,

{{esl:Signer1:signature:size(200,50)}}

Voorzitter,

{{esl:Signer2:signature:size(200,50)}}